

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum, Seu Decisiones Casuum

Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos, & ad consuetum
Referendi modum accommodatæ. Opus Novum

Complectens alteram Decretalium medietatem, videlicet nonaginta duos
Titulos, à Titulo XX. libri III. de Feudis usque ad finem

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1734

Decisio CXII. De Magistratu Subditos suos frequentibus Collectis & Gabellis
onerante.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62204)

TITULUS XXXIX.

De Censibus, Exactionibus, & Procurationibus.

DECISIO CXII.

De Magistratu subditos suos frequentibus collectis & gabellis onerante,

SPECIES FACTI.

Magistratus quidam, amplius territorij Dominus (idem foret de Principe vel Rege) ab aliquo tempore à Subditis suis exegit novas & frequentes collectas

vestigalia & gabellas, adeò ut inter subditos magna & frequens murmuratio gravesque hinc inde querelæ audirentur. Duo ex ipsis, unus sat opulentus civis, alter Rusticus sat bene

li 3

bene

bene habens, varijs artibus sæpe defraudabant vectigalia, & gabellas, imò & à præstatione collectarum se eximendi viam inveniebant, fors etiam corruptis tributorum collectoribus. Hi duo viri, cætera honesti ac bonæ vitæ, paulatim mordente conscientia dubitare incipiebant, utrùm non graviter peccaverint subducendo se à communibus à Magistratu impositis oneribus, item an non teneantur ad restitutionem. Dein conquerebantur Monasteria, quòd à legitimis legatis & hæreditatibus eorum, qui sua Monasteria ingrediebantur, Magi-

stratus ab aliquo tempore retinuerit aliquam partem titulò *detractionis*, Nach: *Steur / Abzug*. Unde accedebant virum, quem credebant rerum esse peritorem, & illi quidem interrogabant, an peccaverint graviter non solvendo collectas &c. & teneantur ad restitutionem: illa verò, an ab ipsis titulò *detractionis* aliquid exigi possit?

¶

QUÆSTIO I.

An illi duo, Civis & Rusticus, sæpe non solvendo collectas, gabellas, vectigalia peccaverint graviter, & teneantur ad Restitutionem?

Rationes dubitandi.

EXcusaverat non-nemo hos pitibus. 1. Leges tributorum duos illimitate ex his ca sunt merè poenales, ita ut subditos ad

nihil aliud obligent in conscientia, quam ad subeundam poenam, quae ipsis in defraudatione deprehensis dictabitur: sicut leges & statuta, quae prohibent *sub poena commissi* (h. e. sub poena amissionis) ne quis exportet frumentum vel alias merces ex provincia, communiter habentur pro mere poenalibus. Censentur enim Magistratus & Principes nolle in conscientia obligare ad aliud, quam ad poenam, calu quo praevariatio innovaverit.

2. Ut detur obligatio in conscientia ad solvenda tributa & collectas, atque ad restitutionem non solutorum, deberet esse moraliter certum, quod iuste exigantur. per *c. pervenit h. e. ibi: oportet quippe, ut omnis census ad quid, & quando persolvatur, praeficiatur.* Et hinc in *c. quamquam eod. in 6.* dicuntur *pedagogorum exactiones tam Jure Canonico quam Civili regulariter merito esse damnatae.* Sed subditis moraliter ordinari non est certum, uti nec his duobus viris, de iustitia collectarum, gabellarum &c. recens impostarum, sed merito sunt suspectae, partim quia DD. gravissimi & plurimi multitudinem tributorum, maxime novorum, pro suspectis de injustitia habent: partim quia tot causae, & quidem probe ac solerter discussae, requiruntur ad novas exactiones, v.g. evidens necessitas vel utilitas publica; ut non plus exigatur, quam sit necesse; ut servetur debita pro-

portio in personis & rebus, nec eximantur divites, & maximum onus imponatur pauperibus, rusticis &c. qui nimium subinde emunguntur, & ab executoribus inhumanè tractantur, dum ijs abripiunt tenuem supellectilem, vacculam aut porcellum abducunt &c. maximo cum detrimento pauperum contra omnem aequitatem & iustitiam; tot, inquam, causae requiruntur & talis circumscriptio, etiam in executione, ad novas exactiones, ut raro sint iustae: partim quia subditi plerumque ignorant, vel saltem dubitant de iustitia; in dubio autem quilibet manet in possessione tam rerum & pecuniarum, quas possidet, quam libertatis ab obligatione. Imò saepe non solum negativè dubitant, sed etiam

3. Saepe habent graves causas dubitandi de iustitia tributorum novorum, dum advertunt, Magistratus vel Principes vel per suam prodigaliter immodicam in luxum, convivia, perpetuas recreationes, venationes sumptuosas, donationes excessivas &c. evacuare ararium Reipublicae, atque hanc in necessitates culpabiliter conjicere, vel tributa in alios longè usus, quam qui praetenduntur, minimè necessarios aut utiles Reipublicae applicari: quis ergo obliget subditos ad praestationes hujusmodi exactionum, gebellarum, vectigalium, contributionum? cum negetur ju-

justè, quod petitur iniquè. Meminisse enim debent Magistratus & Principes, non omnem illimitatè potestatem à Populo in se translata esse, ut ad libitum de subditorum bonis disponere valeant: sibi quidem competere dominium jurisdictionis in eos, vi cujus tributa exigunt, non verò proprietatis in bona subditorum: hos non esse propter Principes, sed Principes esse propter subditos: horum bona non esse in sua po-

testate & libera dispositione, modò ipsis relinquunt tenuem vicum & vestitum, uti ipsis quandoque præcinunt detestandi Adulatores, ac profligatæ conscientiæ Consiliarij, Machiavellistica peste infecti, & nihil Christiani, præter nomen, retinentes.

Decisio cum Rationibus Decidendi.

His auditis meò judiciò meliùs respondit cum distinctione vir ille, quem consilij causà adierant duo illi viri, qui collectas & gabellas &c. non solverunt, interrogando nimirum, an justam & valde probabilem, vel etiam probabiliorem causam habuerint judicandi, illas exactiones, quas recens imposuit suus Magistratus, esse injustas: vel an non habuerint, sed solùm ignoraverint, aut negativè dubitaverint, an justæ sint, nec ne. In priori hypothesi in conscientia nullam solvendi, aut restituendi obligationem ipsis incumbere respondit cum *Sylv. v. gabella 3, q. 3. Cajetano in*

Summa v. veltigal. Tabiena 7, veltigium n. 8. 9. Diana 10. 1. tract. de Parlamento resolut. 22. Card. de Lugo d. 36. sect. 6. n. 91. de just. Thomæ Sanch. l. 2. consilior. c. 4. dub. 6. n. 5. ubi plures alios, eosque insignes allegat. Ratio esse potest; quia in dubio, ubi adest æqualis vel major rationum probabilitas, melior est conditio possidentis, & pro hoc standum est: sed subditi suam libertatem & pecunias possident contra exactiones, & ut ponitur, muniti sunt æquali vel majori rationum probabilitate, ac Magistratus exactiones imponens: ergo standum est pro subditis, & hicite pergunt in

in sua possessione, nec tenentur pecunias suas in solutionem exactionū expendere. Nec refert, quòd etiam Magistratus sit in possessione sui iuris ad imponendas exactiones, & pro exercitio huius juris æquè graves causas habeat iudicandi, quòd iuste imponat exactiones; quia huic iuri æquivaleret jus subditorum: quando autem iura æquivalent, & uterque possidet, neuter est melioris conditionis; imò Dicastillo l. 2. tit. 20. d. 13. dubit. 4. n. 108. putat, à nemine possideri jus præcipiendi, quod ex gravibus causis creditur iniustum; quamvis alij existiment, jus Principis in tali casu prævalere & fortius esse. Ego censeo, quamvis privati subditi in foro conscientie non videantur esse obligati, eos tamen monendos esse, ut in tali dubio positivo, & æquali in utramque partem stante probabilitate, præstent tributa, cum Princeps licite petat, sequendo sententiam æquè probabilem; non tamen ad restitutionem tributi non soluti adigendos esse in conscientia. Sylv. Mol. *Wiestner h. n. 84.*

In altera hypothesi, quando subditi vel præcisè ignorant, aut negative dubitant, non habentes rationem sufficientem credendi exactiones esse injustas, aut habent opinionem notabiliter minus probabilem, esse injustas, tenentur singuli subditi in conscientia ad eas solvendas, & regulariter, si sæpius nõ

(R. P. *Pichler Decis. T. 2.*)

solverint, ad faciendam restitutionem Partem 1. teste Thomas Sanch. *dub. 6. n. 4.* tenent ferè omnes DD. Partem 2. Suar. l. 3. de *Legib. c. 13.* Dicastillo *dubit. 5. n. 100.* Lessius l. 2. c. 33. *dub. 8. n. 64. de J. & J.* & alii ab his citati. Partem 3. iterum Suar. c. 18. n. 19. Vasq. in *Opusc. de Rest. c. 6. §. 3. dub. 5. n. 86.* Mendos & alii, quorum sententiam puto esse longè probabiliorem oppositâ. Assertio probatur 1. ex Scriptura. in *Ep. ad Rom. c. 13.* jubet Apostolus: *Subditi estote, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam; ideo enim & tributa præstatis.* Et Christus ipse in Evangelio: *Reddite ergo, quæ sunt Cæsaris, Cæsari.* 2. ex Jure Naturali, quod exigit Magistratibus & Principibus reddi subsidia, quibus tum statum suum, tum commune bonum sustineant. Et ad hæc tacitò pactò obligasse se censentur populi, cum in Principes & Magistratus potestatem legislativam, & onera Reipublicæ regendæ transulerunt; ergo, quamdiu non constat, tributa esse injusta, ac propterea subditos deobligari, manent ad tributa adstricti in conscientia, & quidem ex Justitia, cujus læsio exigit reparationem, seu restitutionem ex natura rei, & Justitiæ commutativæ. 3. Si sola ignorantia, an tributum sit justum, nec ne, excusaret, vix unquam efficaciter obligarentur subditi illud pendere; quia plerumque vulgus, vel saltem multi de plebe, necessitates vel utilitates

K k

Rei-

Reipublicæ non satis intelligunt, & sæpe multa judicant esse superflua, quæ tamen vel ad decentem Principis statum, vel ad publicum bonum necessaria vel saltem summè utilia sunt. Unde Dicastillo *duo. 5. n. 93.* frivolum vocat subditorum excusationem, dum ajunt: *non constat de justitia tributi.* 4. Magistratus & Principes habent præsumptionem pro se, quòd imponant tributa justa, & sunt in possessione juris tributa imponendi: ergo, licet ignoretur, vel negativè dubitetur de justitia, vel causa habendi pro injustis appareat quidem, at non sufficiens & valde gravis, pro justis haberi debent; cum tam præsumptio quàm possessio relevet ab onere probandi, consequenter subditi in tali ignorantia, dubio, & defectu sufficientis Rationis excusantis, tenentur parere & tributa præstare. 5. Quòd non excuset opinio notabiliter minùs probabilis de injustitia collectarum, inde probatur, quòd usus opinionis probabilis non liceat, quando præjudicat juri majori alterius in possessione existentis: sed in tali casu jus Principis vel Magistratus, qui est in possessione imponendi collectas, est majus, quia nititur opinione notabiliter probabiliore, quòd justè imponat: ergo. *Less. Dubit. 8. n. 67. l. 2. c. 33.* affert adhuc aliam rationem ex eo, quòd Princeps vel Magistratus tali casu inter suum &

subditorum jus Judicem agat, & justè pronuntiet secundùm rationem probabiliorem possessoris: Judici autem justè pronuntianti & præcipienti parendum est in conscientia: adeòq; opinio notabiliter minùs probabilis in tali casu non est practicè probabilis. Jam

¶ ad Rationes dubitandi:
Ad 1. negando, quòd Leges tributorum sint merè pœnales; quia harum legum materia est materia justitiæ commutativæ ordinata ad competentem Magistratum & Principum sustentationem, atque ad sublevandas Reipublicæ necessitates, subditorumque commodas, aliàs non obtinibilia; imò fundata in pacto tacito vel quasi - contractu, quo censentur Subditi se obligasse ad providendum Principibus &c. convenientem sustentationem, & ad suppeditanda media, ad Reipublicæ onera sustinenda, atque ad utilitatem Communitatis defensionemque procurandam necessaria. Nec ex adjecta his legibus pœna rectè colligitur, Principes non intendere simul obligare in conscientia ad solvenda tributa, sed potius quòd per pœnam efficacius intendant obtinere, quòd justè petunt. Aliter se res habet in lege exportationem frumenti &c. prohibente.
Ad 2. *N. Min.* Sufficit ad inducendam obligationem solvendi tributa, quòd subditi non sit moraliter certum, vel probabilius, vel

saltem æque probabile, quòd tributa exigantur injustè, ut claret ex dictis. Ad textum 1. ajo, satis præciri à tributa imponente, ad quid, & quando exigere opus sit, si prævia & matura deliberatione cum Consiliariis suis vel certò vel saltem valde probabiliter aut probabiliùs iudicet, in his circumstantiis justè subditis imponi collectas. Ad 2. dic, damandas esse exactiones, quæ vel sine justa causa fiunt, aut excessivè, vel à non habente potestatem, ut si Laicus Magistratus personas Ecclesiasticas vel Ecclesias gravet exactionibus titulò jurisdictionis, qua caret. Et hinc multi DD. quia sæpe potest contingere, ut fiat excessus in exactionibus, deficiat justa causa, vel collectæ applicentur ad luxum &c. frequentes & novas exactiones non imeritò habent respectas. A nemine autem, cui non sunt crudelia viscera, probari po-

test ille truculentus & inhumanus modus pauperculos emungendi, quo subinde Officiales (utique contra intentionem suorum Principum & Magistratum) exequentur mandatum colligendi tributa.

Ad 3. Si subditis vel moraliter, vel probabiliùs, vel saltem æque probabiliter constaret de defectu justæ causæ imponendi tributa, vel de excessu illorum, vel de mala applicatione &c. nollem ipsos damnare, si recusarent. At sibi non facile debent fidere, sed potiùs attendere, quid sentiant viri sapientes, ac de Republicæ statu & circumstantiis bene informati, ac passionibus animi non excæcati.

✻ (o) ✻

QUÆSTIO. II.

An Magistratus Civicus exigere aliquid possit ex Legitimis, Hereditatibus &c. eorum, qui Monasteria ingrediuntur, titulò de-
tractionis?

Kk 2

Sine

Sine ambagibus dico, quod non; quia ista exactio supponit jurisdictionem in imponente, & subjectionem in iis, quibus imponitur. *l. rescripto §. fin. ff. de muner. & honor. l. 1. l. 3. ff. ad L. Jul. Sibi. DD.* sed Magistratus Laicus in personas Ecclesiasticas, uti & in res ipsarum, jurisdictionem non habet, nec illae ipsi sunt subiectae. *c. 4. h. t. in 6. c. 4. 7. x. c. 1. de immunit. Eccl. in 6. c. 12. de Reb. Eccl. alien. Clem. fin. eod. Auth. item nulla C. de Episc. & Cleric. ergo.* Accedit, quod ejusmodi detractio dicatur & sit onus mixtum, quod imponitur subditis cum respectu ad ipsorum bona, adeoque onus personarum subiectarum. *Berlich. p. 3. Concl. 52. n. 35.* cum aliis: ergo à personis Ecclesiasticis exigi nequit. Unde etiam *DD. A catholici* excipiunt Clericos, Ecclesias, causas pias, quin & Pastores suos, eorumque uxores, & liberos. *Ernest. Cothman. Joach. Scheplitz, & alii apud & cum Berlich. n. 30. 31. 35. 49. 50.* Favet *Knipschild de jurib. & privil. Imper. Civit. lib. 2. c. 18. n. 28.* Neque dicas, hanc detractioem fieri, antequam bona & pecuniae, quae Clericis, Monasteriis, Ecclesiis extrà positae obveniant, & dum adhuc sunt sub jurisdictione Magistratus Civici. Contrà enim est, quod bona & pecuniae illae, postquam mors testatoris vel legantis accidit, iam sint in dominio Ecclesiae, Monasterii, Clericorum, causae piae,

& sic à jurisdictione Magistratus, consequenter & ab onere detractioem liberatae. Respectu Clericorum autem, quibus ex alio titulo bona hujus civitatis debentur solum jure personali, ex eo capite laederetur per detractioem immunitas Ecclesiastica, quia ipsorum personae, quae tamen subiectae non sunt, onerarentur hac exactioem velut onere mixto.

Replicabis, hoc jus detractioem petendae à personis Ecclesiasticis posse competere 1. vel ex praescriptione. 2. vel ex consuetudine aut observantia. 3. vel ex privilegio. 4. vel ex jure territoriali (si foret Urbs Imperialis libera) vi cuius in bonis subditorum habet Magistratus hypothecam tacitam quoad tributa & pensationes. *per l. 1. C. si propter publ. pens. 5. vel ex jure Advocatiae, der. Schuß, und Schirm, & Berechtigkeits. n. ad 1. ad praescribendam jurisdictionem in Clericos & Ecclesiasticas personas Laicus Magistratus inhabilis est, utpote incapax possessionis, quae omni praescriptioni essentialis est. Ad 1. Tridentinum & Bulla Coenae reprobat omnem consuetudinem & observantiam, etiam immemorabilem (qualem tamen iste Magistratus ne quidem allegat) immunitati Ecclesiasticae contrariam. Constat quidem ex Actis dietae Augustanae de anno 1530. antiquitus in Imperio Romano ex Ecclesiasticorum bonis*

exactas fuisse collectas, ver gemai-
ne Pfening/ illud tamen fiebat ca-
lamitosis duntaxat temporibus,
quando à Turcis vel aliis populis
infidelibus Imperio imminebat pe-
riculum, etiam Ecclesiasticis com-
mune, imò magis proprium &
speciale; neque vi coactiva & titulò
jurisdictionis, sed ex æquitate, &
consentientibus Ecclesiæ Prælati-
bus. In dictis Comitibus Augustanis, licet
re per Deputatos examinata ab his
conclusum fuerit, ut personæ Ec-
clesiasticæ novis collectis non oner-
arentur, ad antiquas tamen adige-
rentur, tamen in ipso Recessu Co-
mitiali nihil statutum reperitur,
imò nec aliquid à Laicis, quorum
aliqui jam tum hæres erant infecti,
ac propterea ad iniquè gravandas
personas Ecclesiasticas proni, statui
contra immunitatem Ecclesiasticam
potuit. Sed quid hæc ad jus detra-
ctionis, quod sibi arrogare de no-
vo cœpit urbs quædam particularis
contra dictam immunitatem? uti-
que illi longe minus competit juris
contra personas Ecclesiasticas. Ad

3. Privilegium consistit in facto,
quod probari debet, non præsumi,
præsertim cum tale privilegium à
Pontifice, ad quem solum spectat,
dari non solet. Ad 4. Huic Magi-
stratui imprimis non competit jus
territoriale: sed, etsi competeret,
nihil tamen jurisdictionis tribueret
in personas Ecclesiasticas. Habeat
hypothecam tacitam in bonis *Subdi-
torum*, quos collectare potest, quo-
ad tributa & pensationes; nullatenus
tamen eam prætereendere potest
in bonis exemptorum, & non sub-
ditorum. Ad 5. Unde probabit
Magistratus sibi competere jus Ad-
vocatiæ in Monasteria &c. præser-
tim extra suum districtum sita? Deim
Advocatis & patronis Ecclesiæ non
competit jus collectandi, & clien-
tela subditum non facit clientem.

Knipschild de jur. & priv. Im.

per Civit. lib. 2. c. 24.

§. 70.

✻ (o) ✻

Kk 3 II.